

บทที่ ๑

บทนำ

ศูนย์วิจัยภาษาไทย

๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖ ๒๕๖๗

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องสื่อความหมายซึ่งกันและกัน ภาษาแบ่งเป็น ๔ แขนง คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้ง ๔ แขนงนี้ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างแยกไม่ออก

๑ ในขั้นแรก มนุษย์ใช้เสียงแสดงความคิดของตนออกมาเป็นคำพูด ต่อมาจึงมีการเขียนจดหมายเกิดขึ้น มนุษย์เริ่มเขียนเมื่อต้องการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนออกมาเป็นเครื่องหมายที่เป็นรูปร่าง การเขียนเป็นวิธีบันทึกถ้อยคำลงไว้เป็นหลักฐาน เป็นระบบการสื่อสารระหว่างมนุษย์ โดยใช้เครื่องหมายเป็นเครื่องมือ และเครื่องหมายนี้ต้องเป็นที่เข้าใจไม่เฉพาะแต่ตัวผู้เขียนเองเท่านั้น แต่จะต้องให้ผู้อื่นเข้าใจตรงกันด้วย การสื่อสารนั้นจึงจะเรียกได้ว่าสมบูรณ์

๒ เมื่อภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมาย ก็ต้องเป็นภาษาหนังสือ เพราะอักษรเป็นเครื่องหมายใช้แทนคำพูด คำพูดที่พูดออกมานั้น ปรากฏแต่เสียงซึ่งเป็นนามธรรมที่มองไม่เห็นได้ยินแต่ทางหู แต่แล้วก็เลือนจางหายไป ไม่ทิ้งร่องรอยไว้ให้เป็นมรดกตกทอดกันได้

I.J. Gelb, "A Study of Writing" The Foundation of Grammatology, (Chicago: The University of Chicago Press, 1918), pp. 11 - 12.

๒ กำชัย ทองหล่อ, หลักภาษาไทย. (พระนคร: โรงพิมพ์จักรวิมลพิมพ์, ๒๕๑๕) หน้า ๒๑ - ๒๒.

เพื่อให้คำพูดหรือภาษาคำพูดคำรงค์คงอยู่ชั่วกาลนานและแพร่หลายไปในหมู่ชนได้อย่างกว้างขวาง จึงต้องใช้อักษรเป็นเครื่องจารึกอักษรจึงเป็นลายสือ หรือลายเส้น ที่มีบัญญัติขึ้นสำหรับบันทึกเสียงพูดหรือความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่อาจจะนำมาสร้างเป็นสัญลักษณ์ซึ่งผู้ใดที่ทดแทนได้ อาจจะกล่าวได้ว่าตัวอักษรเปรียบได้กับเครื่องบันทึกเสียงชนิดหนึ่งซึ่งผู้เล่นจะต้องเปล่งเสียงเอง ส่วนวิธีการออกเสียงนั้นต้องศึกษาวิธีการให้ถูกต้องเสียก่อน

นักมานุษยวิทยาชี้ให้เห็นพร้อมทั้งหลักฐานมากมายว่าวัฒนธรรมของทุก ๆ ชาติได้พัฒนาภาษาพูดที่สลับซับซ้อนมานานแล้วแต่เพิ่งมาพัฒนาภาษาเขียนอย่างจริงจังเมื่อ ๒ ศตวรรษมานี้เอง

ดังนั้น การเขียนจึงนับว่าเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในสังคมของมนุษย์

เนื่องจากการเขียนเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน เป็นสมรรถภาพที่สามารถปลูกฝังและส่งเสริมได้จากการเรียนการสอน การเรียนรู้จะเป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกยิ่งขึ้นถ้าผู้สอนและผู้เรียนได้ดำเนินการอย่างถูกวิธี นักการศึกษาหลายท่านได้ตระหนักถึงความสำคัญข้อนี้ ต่างก็ใฝ่พยายามค้นหาและให้ความคิดเห็นไว้หลายประการ ดังนี้

Gray ได้กล่าวว่า วิธีแห่งการดำเนินชีวิตสมัยปัจจุบันต้องการความรวดเร็วในการเขียนอย่างยิ่ง เขาเห็นว่า การเขียนนั้นมิใช่จะเป็นแต่เพียงเทคนิคทางการศึกษา

^๑ David C. Davis, Patterns of Primary Education (New York: Harper & Row Publishers, 1956), p. 103.

^๒ William S. Gray, The Teaching of Reading and Writing, Switzerland: UNESCO 1956), p. 191.

เท่านั้น แต่ยังเป็นวิถีทางแห่งการแสดงออกทางศิลปะอย่างหนึ่งด้วย วิธีการเขียนจึงควร
จะได้มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสมรรถภาพของเด็กที่มีอยู่

Freeman^๕ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ถ้านักเรียนได้เรียนรู้วิธีเขียนที่ถูก
คองแล้ว การเขียนก็จะเป็นทักษะที่น่าสนใจ และเป็นสื่อของการแสดงออกของความคิดที่
หลักแหลมและทรงคุณค่า

จากข้อคิดต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การสอนเขียนเพื่อให้นำไปสะกด
คำเพื่อสร้างให้เป็นประโยคและข้อความได้นั้นยังไม่พอเพียง การเขียนควรจะถูกต้องสวย
งาม และมีระเบียบเรียบร้อยด้วยจึงอยู่ที่การฝึกหัดคัดลายมืออย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในปัจจุบัน
ความสนใจเกี่ยวกับการคัดลายมือของนักเรียนออกจะตกไปเป็นอันดีรองจากทักษะด้านอื่น

Pose Lamb^๖ กล่าวว่า ในเรื่องลายมือนั้นไม่ได้รับความสนใจ และไม่
ค่อยมีผู้ให้ความสำคัญ ครูที่สอนก็มักจะไม่ใครเอาใจใส่มากนัก แม้ว่าในระยะ ๑๐-๒๐ ปี
ที่ผ่านมาในงานต่าง ๆ ในคณาการเรียนการสอนได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยขึ้นมากมาย แต่
ในคณาลายมือแล้วปรากฏว่า ไม่ได้รับการแตะต้องหรือมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ

^๕ Frank N. Freeman, Teaching handwriting. Washington D.C.,
Department of Classroom Teachers, American Educational Research
Association of the NEA, 1960, p. 3.

^๖ Pose Lamb, Guiding Children's Language Learning Dubugue:
Wm. C. Brown. 1971. p. 208.

Ayer^๓ ระบุว่า ลายมือที่อ่านง่ายและความสามารถในการเขียนได้อย่างรวดเร็วเป็นสองสิ่งที่สำคัญที่สุด และเน้นไว้เลยว่าจำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนเขียนได้สวยโดยอัตโนมัติ และรู้จักสังเกตว่าลายมือเช่นไรจึงจะเรียกว่าสวย

Anderson^๔ กล่าวว่า เรากำลังหาคำถึงวิธีการสอนเสียแล้ว ลายมือกลายเป็นเรื่องส่วนตัวของแต่ละคนและไม่อาจหามาตรการอะไรมาใช้เป็นเกณฑ์ในการเริ่มสอนคัดลายมือได้

แม่แต่คนสำคัญในบ้านเราคคนหนึ่งคือ สุนทรภู่^๕ กวีเอกของไทย ก็ได้เขียนกลอนบทหนึ่งไว้ว่า

ถูกผู้ชายลายมือนั้นคือยศ เจ้าจอกสาหัสทำสมาธิสมาธิ

จากกลอนบทนี้แสดงว่า สมัยสุนทรภู่นั้น การเขียนตัวหนังสือตัวงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย ที่เรียกกันว่าลายมือนั้นจะต้องเป็นเรื่องสำคัญมาก ผู้ที่มีลายมือดีย่อมสามารถที่จะใช้ลายมือของตนส่งตัวเองให้มียศฐาบรรดาศักดิ์สูงขึ้นไปได้ ในสมัยนั้นผู้ที่มีลายมือดีเป็นเยี่ยมก็อาจจะมีโอกาสเข้ารับราชการอยู่ในกรมอาลักษณ์ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการเขียนหนังสือโดยเฉพาะ เนื่องจากในสมัยนั้นกิจการการพิมพ์ยังไม่เจริญ ยังไม่มีเครื่องพิมพ์ดีด

^๓ Fred C. Ayer. "The Attainment of Objectives in Handwriting."

Elementary School Journal, 28 (Sept. 1927 - June 1928), p. 45-53.

p. 45 - 53.

^๔ Paul S. Anderson, Language Skills in Elementary Education,

(New York: The Macmillan Company, 1967), p. 10.

^๕ สุนทรภู่ ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงาม, (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๑๙) หน้า ๒๖๕.

ใช้ ความจำเป็นข้อนี้จึงทำให้ "ลายมือ" เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง มีการส่งเสริมและสนับสนุนการคัดลายมืออย่างเป็นล่ำเป็นสัน ถึงกับมีการประกวดการคัดลายมือกัน ใครเขียนลายมืองามก็มักจะได้รับรางวัลและเป็นที่เชิดหน้าชูตาอย่างมากในสมัยนั้นทุกคนจึงสนใจฝึกหัดเขียนลายมือกันอย่างเอาจริงเอาจัง

มงคล สมโภชน์^{๑๐} ได้ให้ความคิดเห็นว่า คัดไทยเป็นวิชาประเภททักษะแขนงหนึ่งของมหาวิทยาลัยภาษาไทย วิชาที่มีความมุ่งหมายที่จะให้เด็กเขียนตัวหนังสือได้สวยงาม รวดเร็ว และถูกต้อง ซึ่งไม่มีปัญหามากนักในเมื่อเด็กมีทักษะในการอ่าน และเขียนหนังสือแล้ว เด็กก็ย่อมจะเขียนหนังสือได้รวดเร็วถูกต้อง แต่เรื่องลายมือที่จะให้เด็กเขียนตัวหนังสือได้สวยงามเป็นการยากเหลือเกิน

พยุ่ง ฉวางโกมุท^{๑๑} ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับลายมือว่า ในปัจจุบันนี้ เราจะหาผู้มีลายมือเพียงแต่เรียบร้อย อ่านง่ายเท่านั้น ก็หาได้ไม่มากนัก การที่คนเราทุกวันนี้หาลายมือสวยได้ยาก ในฐานะที่เราเป็นครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนชั้นประถม ซึ่งเป็นผู้ที่ทำหน้าที่วางรากฐาน ควรจะต้องยอมรับว่าข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นนี้ เป็นข้อบกพร่องของครูประถมเอง.

การที่ลายมือไม่ดี เกิดจากสาเหตุหลายประการคือ

๑. เกิดจากได้ตัวอย่างไม่ดี
๒. เกิดจากการขาดการฝึกฝน
๓. เกิดจากขาดความสนใจ
๔. เกิดจากนิสัยหยาบ มักง่าย
๕. เกิดจากการมองไม่เห็นความสำคัญ

^{๑๐}มงคล สมโภชน์, "คัดไทยภาคปฏิบัติ," ประถมศึกษา (ธันวาคม ๒๕๐๕) โรงพิมพ์คุรุสภา พระนคร, หน้า ๒๖๑.

^{๑๑}พยุ่ง ฉวางโกมุท, "ว่าด้วยการฝึกหัดคัดลายมือ," ประถมศึกษา (เมษายน ๒๕๑๑) โรงพิมพ์คุรุสภา พระนคร, หน้า ๔๖๗.

ส่วนผู้ที่เขียนลายมืองามย่อมทำให้เกิดสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ต่อไปนี้

๑. อ่านง่าย ทำให้ไม่คลุมเครือ ไขว้เขว
๒. เป็นเสน่ห์ ดึงดูดความสนใจให้ชอบอ่าน
๓. สอนนิสัย ความเป็นระเบียบ หนักแน่น
๔. ชื่อนาคศ

จากข้อคิดและความเห็นของผู้รู้ทั้งที่ไค้กล่าวมานี้ ทำให้คุณค่าและความสำคัญของตัวอักษรเพิ่มมากขึ้น

จากประวัติการเขียนตัวอักษร ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเริ่มมีการเขียนตั้งแต่เมื่อไร พวกอียิปต์ใช้อักษรภาพชนิดที่เรียกว่า hieroglyphics สมัยสร้างปิรามิด คือเมื่อ ๓๐๐๐ ปี ก่อนคริสตศักราช หลังจากนั้นก็ได้มีวิวัฒนาการเรื่อยมา

David ^{๑๒} Davis ไค้กล่าวว่า วิวัฒนาการของการเขียนแบ่งออกเป็น ๕ ชั้นคือ

๑. Object pictures
๒. Word - idea pictures
๓. Idea - sound pictures
๔. Letter - sound pictures
๕. Syllable - sound - pictures

เมื่อการเขียนได้วิวัฒนาการขั้นที่ละขั้นแล้ว ในปัจจุบันเราสามารถแบ่งการเขียนออกได้เป็น ๓ แบบใหญ่ ๆ คือ

๑. Picture Writing ขึ้นอยู่กับภาพที่ปรากฏหรือวาดขึ้น เช่น ถ้าคนไทยเห็นคำว่าแมว และรู้จากประสบการณ์ว่ามันคือรูปแมว เราก็อ่านออกมาว่า แมว ส่วนคนชาติอื่นเปล่งออกมาเป็นเสียงอื่น ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน แสดงว่าถึงแม้เสียงจะแตกต่างกัน

กันออกไปในแต่ละชาติแต่ละภาษา แต่ความหมายยังคงเหมือนกัน ตัวอย่างอักษรภาพ ได้แก่ เครื่องหมายการค้า และป้ายโฆษณา เป็นต้น

๒. Word Writing ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การเขียนอักษรของจีน คุนเกา หรือเครื่องหมายต่าง ๆ เช่น + , - , X , () , : , 1 , 2 , 3 , 4 , ! , ? , ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้เรานึกถึงคำเต็มของมันได้ คล้าย ๆ กับอักษรภาพ แต่แทนที่จะเป็นภาพกลับเป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทน

๓. Idea Writing คือการรวม Word Writing และ Picture Writing เข้าด้วยกัน ทั้ง Word Writing และ Idea Writing มีลักษณะเด่นที่ไม่ปรากฏในการเขียนชนิดอื่น คือไม่ได้แสดงคำศัพท์ หรือเสียงออกมา ดังนั้นจึงใช้ได้กับทุกภาษา จัดว่าเป็นภาษาสากล เช่น เครื่องหมายจราจรสากล ซึ่งองค์การสหประชาชาติเป็นผู้จัดทำขึ้น

ส่วนประวัติตัวอักษรของไทยนั้น กำชัย ทองหล่อ^{๑๓} ได้กล่าวไว้ว่า ไม่มีหลักฐานที่จะพิสูจน์ให้ทราบได้ว่าไทยเคยมีตัวอักษรมาก่อนหรือไม่ และถ้ามีจะมีรูปลักษณะอย่างไร จนราว พ.ศ. ๔๐๐ ไทยได้อพยพจากถิ่นเดิมมาตั้งภูมิลำเนาอยู่ใกล้อาณาจักรมอญ ซึ่งกำลังเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองอยู่ในเวลานั้น จึงคงได้ใช้ตัวอักษรไทยชนิดหนึ่ง ที่เลียนแบบมาจากมอญ ครั้นต่อมาราว พ.ศ. ๑๕๐๐ ขอมได้แผ่อำนาจและอาณาจักรมาถึงดินแดนของไทย ซึ่งตั้งอยู่ทางริมน้ำมจนได้มีอำนาจปกครองเมืองชะเลียงและเมืองสุโขทัย ขอมมีตัวอักษรของตนเองใช้อยู่นั้นเรียกว่า อักษรขอมหวัค แล้วเปลี่ยนแปลงรูปของอักษรไทยที่เคยใช้อยู่เดิมให้มีรูปคล้ายอักษรขอมหวัค

ครั้นถึง พ.ศ. ๑๘๒๖ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์ ลายสือไทย ขึ้นและคงจะได้อาศัยเค้ารูปจากอักษรอินเดียฝ่ายใต้รวมทั้งอักษรมอญและเขมรซึ่งถ่ายแบบมาจากอักษรอินเดียฝ่ายใต้ด้วย

^{๑๓} กำชัย ทองหล่อ, เรื่องเดิม, หน้า ๒๒.

วิวัฒนาการของอักษรไทย ซึ่งเปลี่ยนแปลงและถูกคัดแปลงมาเรื่อย ๆ มีดังนี้คือ

๑. อักษรเพนเซีย ซึ่งเป็นอักษร เก่าแก่ที่สุดและเป็นแม่แบบตัวอักษรของชาติต่าง ๆ ทั้งในเอเชียและยุโรป
๒. อักษร พุราหมี ของพราหมณ์ ซึ่งขอมและมอญได้คัดแปลงมาใช้
๓. อักษรเทวนาครี ซึ่งพวกอินเดียฝ่ายเหนือใช้
๔. อักษรคฤณธ์หรือครนธ์ ซึ่งพวกอินเดียฝ่ายใต้ใช้
๕. อักษรมอญและขอม
๖. อักษร "ลายสือไทย" สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พ.ศ. ๑๘๓๕
๗. อักษรไทยสมัยพญาฤไทย พ.ศ. ๑๙๐๐
๘. อักษรไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พ.ศ. ๒๒๒๓
๙. อักษรไทยสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พ.ศ. ๒๒๙๕
๑๐. อักษรไทยปัจจุบัน

ถ้า ทงคำวรรณ^{๑๔} ได้ให้ความเห็นว่า พยัญชนะไทยปัจจุบันบางตัวมีลักษณะรูปร่างที่คล้ายสมัยเดิมหรือคงสภาพเดิมไว้ ทั้งนี้เพราะพยัญชนะเดิมไม่มีลายเส้นที่ยุ่งยากเกินไป เช่น ค จ ฉ ท ป ว และอื่น ๆ สำหรับบางตัวมีการเปลี่ยนแปลงให้ผิดไปจากเดิมมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าของเดิมยากแก่การเขียน การอ่าน หรือการจำก็เป็นได้ เช่น

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๑๔}ถ้า ทงคำวรรณ, สันนิษฐานเทียบการเขียนอักษรไทยกับอักษรขอมในสมัยพ่อขุนรามคำแหง, (พระนคร: โรงพิมพ์สวนทองดิน กรมการปกครอง, ๒๕๐๔)

ตารางที่ ๑
ตัวอย่างพยัญชนะไทยสมัยต่าง ๆ

สมัยพจนานุกรมคำแห่ง พ.ศ. ๑๘๓๕	สมัยพจนานุกรมไทย พ.ศ. ๑๙๐๐	สมัยสมเด็จพระนารายณ์ พ.ศ. ๒๒๒๓	สมัยปัจจุบัน
ก	ค	ก	ก
ค, ต	ค, ต	ค, ต	ค, ต
จ	อ	จ	จ
ณ	ภ	ภ	ภ
ย	ย	ย	ย
ร	ร	ร	ร
ล	ล	ล	ล
ว	ว	ว	ว
ห	ห	ห	ห

จากการสังเกตวิวัฒนาการ อักษรสันนิษฐานไควว่า การเปลี่ยนแปลงอักษรไทยแต่ละสมัยนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อความ เป็นระเบียบ ความสวยงาม ความสะดวก และรวดเร็ว ในการอ่าน การเขียนและการจดจำเป็นสำคัญ เนื่องจากข้อสันนิษฐานดังกล่าว จึงเห็น ไควว่าอักษรไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง และวิวัฒนาการ เรื่อยมา. ปัจจุบันเรามีพยัญชนะไทย ๔๔ ตัว ซึ่งมีลักษณะรูปร่างส่วนใหญ่มาจากสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ส่วนรายละเอียดปลีกย่อย ได้ปรับปรุงเสียใหม่ตามความคิดเห็นของนักการศึกษาปัจจุบัน สำหรับการเขียนพยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ ตัวนี้ ปรากฏว่าไม่มีแบบที่เป็นมาตรฐานแน่นอน กล่าวคือ มักมีรายละเอียดปลีกย่อยบางส่วนแตกต่างกันออกไปเสมอ แบบของพยัญชนะไทยเท่าที่รวบรวมมาได้และเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันมี ๔ แบบ คือ

๑. ตัวอักษรไทยแบบอาลักษณ์
๒. ตัวอักษรไทยแบบพระยาอภัยภูเบศร
๓. ตัวอักษรไทยแบบขุนสัมฤทธิ์วรรณการ
๔. ตัวอักษรไทยแบบโรงเรียนพหุวิชา

การเรียงลำดับพยัญชนะไทยทั้ง ๔ แบบ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้มีวิธีการเรียงลำดับ เหมือนกันตามฐานที่เกิดพยัญชนะตามแบบอย่างบาลีและสันสกฤต ดังนี้

วรรค ก (เกิดจากฐานคอ)	ก ข ฃ ค ฅ ฉ ง
วรรค จ (เกิดจากฐานเพดาน)	จ ฉ ช ซ ฌ ญ
วรรค ฎ (เกิดจากฐานปุ่มเหงือก)	ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ
วรรค ต (เกิดจากฐานฟัน)	ต ฑ ฒ ฑ ฒ
วรรค ป (เกิดจากฐานริมฝีปาก)	บ ป ฝ ฝ พ ฟ ภ ม
เศษวรรค (เกิดจากฐานต่างกัน)	ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ

จะเห็นได้ว่าการจัดเรียงพยัญชนะตามฐานที่เกิดขึ้นค่อนข้างยาก จึงได้มีการคิดแบบ การฝึกการเขียนอักษร เสียใหม่โดย

๑. ค้นคว้าศึกษาและทดลองฝึกให้นักเรียนคัดตามลักษณะสกุลอักษรและแบบตาม ลำดับตัวอักษร

๒. คนควา, ศึกษา, และฝึกให้เด็กเขียนเส้นต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นพยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ ตัว

๓. คนควา, ศึกษา, ลำดับความยากง่ายของพยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ ตัว เพื่อนำมาสร้างแบบฝึกหัดคัดลายมือใหม่ตามผลการคนควาวิจัย

จากการค้นคว้าในการคนควาศึกษาวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ผู้วิจัยมีความคิดว่าการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝึกหัดคัดลายมือของนักเรียนจะง่ายขึ้นและมีสัมฤทธิ์ผลมากขึ้นถ้าได้นำสิ่งที่ผ่านการคนควาวิจัยมาแล้วมาประมวลเข้าด้วยกันตั้งแต่ การให้เด็กฝึกลีลามือโดยให้เขียนเส้นแบบต่าง ๆ ที่จะประกอบเป็นตัวพยัญชนะนั้น ๆ จากเส้นที่เขียนง่ายที่สุดไปหายากที่สุด เมื่อเขียนเส้นต่าง ๆ ได้ดีแล้วจึงค่อย ๆ เขียนตัวพยัญชนะจากตัวที่ง่ายที่สุดไปหาตัวที่ยากที่สุด ซึ่งเป็นประโยชน์ทั้งตัวครูและตัวเด็ก คือครูจะสอนให้เด็กเขียนตัวอักษรได้ง่ายขึ้น เด็กก็จะเรียนได้ดีขึ้น

เนื่องจากผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนคัดลายมือให้เป็นไปตามลำดับความยากง่ายเพื่อให้เหมาะสมกับระดับวุฒิภาวะของเด็ก และหลังจากได้สำรวจการวิจัยต่าง ๆ มาบ้างแล้ว จึงได้นำผลการวิจัยมาประมวลเข้าด้วยกัน โดยปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมบ้าง และนำมาสร้างแบบฝึกหัดคัดลายมือสำหรับเด็กเริ่มเรียน แต่ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ตระหนักอยู่เสมอว่า จักรกมลสำคัญในการเรียนการสอนต่าง ๆ คือครูผู้สอนนั่นเอง นักเรียนจะได้ความรู้อันเป็นพื้นฐานเบื้องต้น นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนคัดลายมือก็อยู่ที่ครูทั้งสิ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สร้างแบบสอบถามประกอบแบบฝึกหัดคัดลายมือแนวใหม่ที่ได้สร้างขึ้น เพื่อสอบถามความเห็นของครูที่สอนเด็กเริ่มเรียนเกี่ยวกับการศึกษาค้นควาและทัศนคติเกี่ยวกับแบบฝึกหัดคัดลายมือแบบใหม่นี้ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุง การสอนคัดและเขียนให้แก่เด็กเริ่มเรียน และอาจจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนภาษาไทยตลอดจนผู้บริหารการศึกษาของไทยอีกด้วย

ปัญหาและความมุ่งหมาย

๑. เพื่อประมวลความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการคัดตัวอักษรไทยจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งไทยและต่างประเทศ
๒. เพื่อสร้างแนวการคัดลายมือสำหรับเด็กเริ่มเรียน
๓. สสำรวจความคิดเห็นของครูอนุบาล ๒๐ โรงเรียน ที่มีต่อแบบฝึกหัดคัดลายมือแนวใหม่ที่สร้างขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูอนุบาลจากโรงเรียนรัฐบาล ๘ โรงเรียน และโรงเรียนราษฎร์ ๑๒ โรงเรียน
๒. ไม่จำกัดอายุ และเพศของตัวอย่างประชากร
๓. ไม่จำกัดคุณสมบัติของประชากร

ประโยชน์ที่ใคร่รับจากการวิจัย

๑. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูในการสอนคัดลายมือแก่เด็กเริ่มเรียนต่อไป
๒. เพื่อเป็นแนวทางและขอเสนอแนะแก่ผู้ที่จะจัดทำแบบฝึกหัดคัดลายมือสำหรับเด็กเริ่มเรียนต่อไป
๓. เพื่อเป็นแบบฝึกหัดคัดลายมือแนวใหม่

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ในการศึกษาครั้งนี้ คำตอบแบบสอบถามของตัวอย่างประชากรที่ได้อาจการใช้ความคิดเห็นตามความสามารถของแต่ละบุคคล ถือว่าเชื่อถือได้
๒. ตัวอย่างประชากร ใช้เป็นตัวแทนที่อธิบายผลของข้อมูลภายในขอบเขตการวิจัยครั้งนี้ได้

นิยามของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

เด็กเริ่มเรียน หมายถึงผู้ที่กำลังเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๑ หรือชั้นอนุบาลปีที่ ๒ และรวมถึงชั้นเด็กเล็ก ซึ่งนักเรียนที่อยู่ในวัยนี้กำลังเริ่มหัด คัดและเขียน ก. ไก่ ข ไข่ โดยอยู่ในระหว่างการฝึกหัดคัดลายมือ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนอนุบาลของรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งมีการสอนชั้นอนุบาล ๑ - ๒ และโรงเรียนที่มีการสอนชั้นเด็กเล็ก อยู่ในจังหวัดพระนคร ท่าเตี๋ยที่ตั้งไม่ไกลจากถนนใหญ่ นัก การคมนาคมสะดวกและเป็นโรงเรียนซึ่งผู้ปกครองมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางพอ ๆ กัน ในการวิจัยนี้หมายถึงโรงเรียน ๒๐ แห่งคือ

๑. โรงเรียนละอออุทิศ
๒. โรงเรียนวัดปรีณายก
๓. โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์
๔. โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ
๕. โรงเรียนอนุบาลพิบูลเวศน์
๖. โรงเรียนสาธิตประสานมิตร
๗. โรงเรียนสายน้ำทิพย์
๘. โรงเรียนคาราคาม
๙. โรงเรียนอนุบาลปทุมวัน
๑๐. โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก
๑๑. โรงเรียนอนุบาลสวนเด็ก
๑๒. โรงเรียนพัฒนา
๑๓. โรงเรียนอนุบาลยุคลธร
๑๔. โรงเรียนเรวัต
๑๕. โรงเรียนอนุบาลจุไรรัตน์
๑๖. โรงเรียนอนุบาลสุครักษ์

- ๑๗. โรงเรียนวิศาลวิทย์
- ๑๘. โรงเรียนสมถวิล
- ๑๙. โรงเรียนสมประสงค์
- ๒๐. โรงเรียนกุมารীগารุณย์

ครู หมายถึง ครูผู้ทำการสอนการคัดลายมือให้แก่ักเรียนชั้นเด็กเล็ก หรือ
 ชั้นอนุบาล ๑ - ๒ โดยไม่จำกัด เพศ วัย และคุณวุฒิ

เส้นหรือลายเส้น หมายถึง เส้นที่ประกอบเป็นตัวพยัญชนะไทย

พยัญชนะไทย หมายถึงตัวพยัญชนะของไทยเพียงอย่างเดียว

อักษรไทย หมายถึง ตัวพยัญชนะไทย สระ และวรรณยุกต์รวมกัน

ลำดับตัวอักษร หมายถึง การเรียงลำดับตั้งแต่อักษร ก ข ค เรื่อย ๆ

จนถึง ฮ

ลักษณะสกุลอักษร หมายถึงอักษรที่มีลักษณะรูปร่างหรือโครงสร้างคล้ายคลึง
 กัน เช่น ก ฦ ฦๅ ฦๆ, ช ฌ ฎ ฏ เป็นต้น

วิธีที่จะดำเนินการคนควาและวิจัย

- ๑. รวบรวมความคิดในแนวทาง ๆ เกี่ยวกับการสอนคัดให้แก่เด็กเริ่มเรียน
- ๒. สร้างแบบฝึกหัดคัดลายมือโดยพิจารณาจากแบบมาตรฐานที่มีอยู่เดิม
 ผนวกกับผลการวิจัยใหม่ซึ่งเพิ่งค้นพบ (การวิจัยของนิสิตปริญญาโท สาขา
 ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๔)
- ๓. สร้างแบบสอบถามประกอบแบบฝึกหัดคัดลายมือ
- ๔. ส่งแบบสอบถามและแบบฝึกหัดที่สร้างขึ้นให้ครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาล
 เพื่อประมวลความคิดเห็น
- ๕. นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติเพื่อรวบรวมเป็นข้อคิดในการปรับปรุง
 แก้ไขให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป
- ๖. อภิปรายผลการคนควา สรุปและเสนอแนะ

ความจำกัของงการวิจัย

๑. ตัวอย่างประชากรเป็นครูอนุบาลที่อยู่ในพระนครและจำกัครูโรงเรียน
ราษฎร ๑๒ โรง และโรงเรียนรัฐบาล ๘ โรง เท่านั้น

๒. การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว
และในการให้ตัวอย่างประชากรตอบแบบสอบถามนั้น ไม่สามารถจะควบคุมให้ประชากร
ตอบแบบสอบถามโดยคุแบบฝึกคัที่ได้นั้นมาประกอบการตอบอย่างจริงจิงได้

๓. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นค่อนข้างมาก ตัวอย่างประชากรอาจจะไม่มีเวลาให้
กับการตอบแบบสอบถามเต็มที่ ดังนั้นข้อมูลที่ได้มาอาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้าง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
002597